

Note 8 - Utlån til og fordringer på kunder

Regnskapsprinsipp Utlån

Utlån som holdes i en «holde for å motta» forretningsmodell måles til amortisert kost. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Banken selger bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til SparBank1 Boligkreditt. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg. Banken klassifiserer derfor alle boliglån til virkelig verdi over OCI. Virkelig verdi på boliglån ved førstegangsinnregning er transaksjonsprisen, uten reduksjon for 12-måneders forventet tap.

Fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi innregnes over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente og over/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoene i fastrenteutlånene styres med renteswapper som regnskapsføres til virkelig verdi. Det er konsernets oppfatning at vurdering av fastrenteutlån til virkelig verdi gir mer relevant informasjon om verdiene i balansen.

Morbank			Konsern	
31.12.2022	31.12.2023 (mill. kr)		31.12.2023	31.12.2022
140.549	157.240	Brutto utlån	169.862	152.629
999	776	Tapsavsetninger	907	1.081
139.550	156.464	Utlån til og fordringer på kunder	168.955	151.549
Tilleggsinformasjon				
56.876	64.719	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	64.719	56.876
718	894	- herav utlån til ansatte	1.609	1.349
1.739	1.749	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	1.749	1.739
78	102	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	-	-
1.394	2.000	Utlån til ansatte ¹⁾	3.250	2.450

¹⁾ Rentesubsidiering ved utlån til ansatte inngår i rentenetto. Lånerenten til ansatte er 75 prosent av beste boliglånsrente til øvrige kunder.

Utlån og engasjementer fordelt på type

Morbank			Konsern		
31.12.2022	31.12.2023	Utlån og engasjementer fordelt på type (mill. kr)	31.12.2023	31.12.2022	
		Brutto utlån			
-	-	Leiefinansieringsavtaler (Finansiell lease)	3.788	3.728	
12.236	13.891	Kasse-/drifts- og brukskreditter	13.891	12.236	
3.825	4.211	Byggelån	4.211	3.825	
124.488	139.138	Nedbetalingslån	147.971	132.841	
140.549	157.240	Sum brutto utlån	169.862	152.629	
		Øvrige engasjementer			
6.067	4.946	Finansielle garantier, herav:	4.946	6.067	
1.493	979	Betalingssgarantier	979	1.493	
1.177	1.341	Kontraktsgarantier	1.341	1.177	
712	670	Lånegarantier	670	712	
62	79	Garantier for skatter	79	62	
2.624	1.877	Annet garantiansvar	1.877	2.624	
1.047	995	Ubenyttede garantitilsagn	995	1.047	
12.143	12.660	Ubenyttede kreditter	12.883	12.459	
4.745	7.629	Innvilgede lånetilsagn ¹⁾	7.817	4.950	
5	10	Remburser	10	5	
24.007	26.240	Sum øvrige engasjementer	26.652	24.527	
164.556	183.481	Sum Totale engasjementer	196.514	177.157	

¹⁾ Økningen i innvilgede lånetilsagn skyldes finansieringsbevis, som tidligere ikke har vært inkludert på grunn av feil. Historikk er ikke omarbeidet.

Utlån og engasjementer fordelt på sektor og næring

Morbank (mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	87.992	9.895	97.887	77.965	7.273	85.239
Offentlig forvaltning	2	643	645	1	692	694
Jordbruk og skogbruk	12.021	1.016	13.037	10.707	955	11.662
Fiske og fangst	5.459	756	6.215	7.047	902	7.949
Havbruk	2.218	1.806	4.024	2.324	1.145	3.469
Industri og bergverk	3.170	2.245	5.415	2.563	2.201	4.765
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	6.111	2.251	8.362	4.370	2.741	7.111
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.845	1.597	4.442	2.976	1.719	4.695
Sjøfart og offshore	6.030	1.574	7.604	5.382	548	5.929
Eiendomsdrift	19.539	1.561	21.101	16.983	2.433	19.416
Forretningsmessig tjenesteyting	4.239	910	5.149	3.561	860	4.421
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.396	1.043	6.438	5.327	1.551	6.878
Øvrige sektorer	2.220	943	3.163	1.343	986	2.329
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	157.240	26.240	183.481	140.549	24.007	164.556

Konsern (mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	95.058	10.123	105.181	84.957	7.572	92.529
Offentlig forvaltning	39	644	683	35	694	729
Jordbruk og skogbruk	12.489	1.031	13.520	11.140	974	12.114
Fiske og fangst	5.488	757	6.245	7.075	904	7.979
Havbruk	2.473	1.814	4.287	2.656	1.159	3.814
Industri og bergverk	3.757	2.264	6.021	3.150	2.226	5.376
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	7.353	2.291	9.644	5.526	2.790	8.317
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.777	1.627	5.404	3.632	1.747	5.380
Sjøfart og offshore	6.030	1.574	7.604	5.382	548	5.929
Eiendomsdrift	19.651	1.565	21.216	17.101	2.438	19.538
Forretningsmessig tjenesteyting	5.148	941	6.088	4.312	893	5.206
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	6.459	1.077	7.536	6.375	1.595	7.970
Øvrige sektorer	2.140	943	3.084	1.288	987	2.275
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	169.862	26.652	196.514	152.629	24.527	177.157

Utlån og øvrige engasjementer fordelt på geografiske områder

Morbank (mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	95.331	15.593	110.924	91.519	14.931	106.449
Møre og Romsdal	37.194	6.441	43.635	29.612	5.341	34.953
Nordland	1.109	343	1.453	1.056	44	1.101
Oslo	9.794	2.061	11.855	7.087	2.051	9.138
Landet for øvrig	13.483	1.762	15.244	10.935	1.609	12.543
Utlandet	329	40	369	340	31	371
Sum	157.240	26.240	183.481	140.549	24.007	164.556

Konsern (mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	99.368	15.727	115.096	95.640	15.111	110.751
Møre og Romsdal	40.038	6.533	46.571	31.946	5.441	37.387
Nordland	1.374	352	1.726	1.317	55	1.372
Oslo	10.211	2.074	12.285	7.512	2.069	9.581
Landet for øvrig	18.541	1.925	20.466	15.875	1.820	17.695
Utlandet	329	40	369	340	31	371
Sum	169.862	26.652	196.514	152.629	24.527	177.157

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

(mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	55.192	2.357	57.549	36.923	1.676	38.599
Møre og Romsdal	7.392	7	7.399	8.631	384	9.015
Nordland	1.349	7	1.355	341	8	349
Oslo	457	0	457	3.248	57	3.304
Landet for øvrig	274	0	274	7.693	104	7.796
Utlandet	53	0	53	40	0	40
Sum	64.717	2.371	67.088	56.876	2.229	59.104

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

(mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	1.562	-	1.562	1.430	-	1.430
Møre og Romsdal	94	-	94	53	-	53
Nordland	93	-	93	-	-	-
Oslo	-	-	-	256	-	256
Landet for øvrig	-	-	-	-	-	-
Utlandet	-	-	-	-	-	-
Sum	1.749	-	1.749	1.739	-	1.739

Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler

Konsern (mill. kr)	31.12.2023	31.12.2022
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler		
- Inntil 1 år	140	113
- Mellom 1 og 5 år	2.418	2.377
- Over 5 år	1.162	1.169
Sum brutto fordringer	3.719	3.658
Mottatt, ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	103	105
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	3.788	3.728
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:		
- Inntil 1 år	153	127
- Mellom 1 og 5 år	2.491	2.450
- Over 5 år	1.145	1.151
Sum netto fordringer	3.788	3.728

Utlån og øvrige engasjement fordelt på risikogrupper

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunkt. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Se note 11 for inndeling av risikoklasser.

Kundene rescores månedlig i bankens porteføljestyringssystem.

Øvrige engasjement inkluderer rembursert, garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn.

Engasjementsoppfølging gjøres ut ifra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Banken benytter makrobaserte stresstester for å estimere nedskrivningsbehov knyttet til objektive hendelser som ikke har gitt utslag i porteføljekvalitet på måletidspunktet.

Risikogruppe tapsutsatte og/eller misligholdte består av kunder med mislighold over 90 dager og/ eller objektive bevis på verdifall som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Se note 10 Tap på utlån og garantier for utfyllende beskrivelse av disse engasjementene.

Morbank 31.12.23 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	79.502	7.751	2.854	647	1.098	526	92.377
Trinn 1	79.314	6.791	1.147	187	236	-	87.675
Trinn 2	188	960	1.707	459	862	-	4.175
Trinn 3	-	-	-	-	-	526	526
Amortisert kost	27.706	12.092	15.553	1.498	1.069	1.363	59.281
Trinn 1	27.445	9.856	11.834	886	532	-	50.553
Trinn 2	261	2.236	3.719	613	536	-	7.366
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.363	1.363
Virkelig verdi over resultatet	4.738	609	163	44	20	7	5.582
Sum brutto utlån	111.946	20.452	18.570	2.189	2.186	1.897	157.240
Øvrige engasjementer	16.850	4.917	3.963	199	118	193	26.240
Trinn 1	16.209	4.585	3.080	67	35	-	23.976
Trinn 2	641	331	883	133	84	-	2.071
Trinn 3	-	-	-	-	-	193	193
Totale engasjementer	128.796	25.369	22.533	2.389	2.305	2.090	183.481

Morbank 31.12.22 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.072	6.518	2.488	635	925	372	82.010
Trinn 1	70.927	5.671	963	229	188	-	77.978
Trinn 2	144	848	1.525	406	737	-	3.660
Trinn 3	-	-	-	-	-	372	372
Amortisert kost	26.194	11.451	12.497	1.553	633	1.502	53.830
Trinn 1	24.784	10.085	10.195	913	167	-	46.144
Trinn 2	1.410	1.365	2.302	640	467	-	6.184
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.502	1.502
Virkelig verdi over resultatet	3.962	595	99	11	38	4	4.708
Sum brutto utlån	101.227	18.564	15.083	2.200	1.597	1.878	140.549
Øvrige engasjementer	14.300	5.910	3.009	520	96	173	24.007
Trinn 1	14.238	5.771	2.555	75	24	-	22.663
Trinn 2	62	139	454	445	71	-	1.171
Trinn 3	-	-	-	-	-	173	173
Totale engasjementer	115.527	24.473	18.093	2.719	1.693	2.051	164.556

Konsern 31.12.23 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	79.502	7.751	2.854	647	1.098	526	92.377
Trinn 1	79.314	6.791	1.147	187	236	-	87.675
Trinn 2	188	960	1.707	459	862	-	4.175
Trinn 3	-	-	-	-	-	526	526
Amortisert kost	28.043	14.748	22.971	2.853	1.833	1.557	72.004
Trinn 1	27.782	12.177	18.328	1.797	532	-	60.616
Trinn 2	261	2.571	4.642	1.056	1.301	-	9.832
Trinn 3	0	-	-	-	-	1.557	1.557
Virkelig verdi over resultatet	4.636	609	163	44	20	7	5.480
Sum brutto utlån	112.181	23.108	25.988	3.544	2.951	2.091	169.862
Øvrige engasjementer	16.850	4.917	4.374	199	118	193	26.652
Trinn 1	16.209	4.585	3.293	67	35	-	24.189
Trinn 2	641	331	1.081	133	84	-	2.270
Trinn 3	-	-	-	-	-	193	193
Totale engasjementer	129.031	28.025	30.362	3.743	3.069	2.284	196.514

Konsern 31.12.22 (mill. kr)	Verken misligholdt eller tapsutsatt					Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.072	6.518	2.488	635	925	372	82.010
Trinn 1	70.927	5.671	963	229	188	-	77.978
Trinn 2	144	848	1.525	406	737	-	3.660
Trinn 3	-	-	-	-	-	372	372
Amortisert kost	27.250	13.973	19.084	2.605	1.403	1.673	65.989
Trinn 1	25.840	12.598	16.471	1.535	167	-	56.611
Trinn 2	1.410	1.375	2.612	1.071	1.236	-	7.705
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.673	1.673
Virkelig verdi over resultatet	3.884	595	99	11	38	4	4.630
Sum brutto utlån	102.206	21.086	21.670	3.252	2.366	2.049	152.629
Øvrige engasjementer	14.300	5.910	3.530	520	96	173	24.527
Trinn 1	14.238	5.771	2.827	75	24	-	22.934
Trinn 2	62	139	703	445	71	-	1.420
Trinn 3	-	-	-	-	-	173	173
Totale engasjementer	116.505	26.996	25.200	3.772	2.462	2.222	177.157

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	37.570	1.518	39.088	48.752	2.217	50.969
Lav risiko	13.153	597	13.750	6.261	7	6.268
Middels risiko	-	-	-	1.259	4	1.263
Høy risiko	3.960	81	4.042	327	0	327
Høyeste risiko	7.619	143	7.762	220	-	220
Tapsutsatte og/eller misligholdte	2.414	32	2.446	58	0	58
Sum	64.717	2.371	67.088	56.876	2.229	59.104

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2023			31.12.2022		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	1.311	-	1.311	1.496	-	1.496
Lav risiko	188	-	188	147	-	147
Middels risiko	-	-	-	96	-	96
Høy risiko	250	-	250	-	-	-
Høyeste risiko	-	-	-	-	-	-
Tapsutsatte og/eller misligholdte	-	-	-	-	-	-
Sum	1.749	-	1.749	1.739	-	1.739